

Homilie

herdenkingsdag slachtoffers van seksueel misbruik
Basiliek Koekelberg 17 november 2024

Het is geen toeval dat Jezus ervoor kiest om een kind in het middelpunt van de aandacht te plaatsen. We weten immers – en sommigen onder ons hebben dit uiterst pijnlijk aan den lijve ondervonden – dat een kind kwetsbaar is. Dat is vandaag zo, en dat was in de tijd van Jezus nog meer het geval, want in de Romeinse oudheid had een kind geen enkele sociale status en telde het niet in de ogen van de samenleving.

Jezus plaatst niet enkel dit kwetsbare kind in het midden. Hij, de Zoon van God, identificeert er zich zelfs mee. We horen Hem zeggen: *"Wie een kind zoals dit opneemt in mijn Naam, neemt Mij op."* Dit is verre van een almachtige, afstandelijke en onbewogen God. Hij toont zich kwetsbaar. Een kwetsbaarheid die Hem tot aan het kruis zal brengen, het ultieme teken van schaamte, oneer en zwakte in de ogen van zijn tijdgenoten, maar voor Jezus het teken van een liefde die elke vorm van geweld, overheersing en misbruik afwijst.

En plaçant cet enfant au centre de l'attention, Jésus met en lumière l'un des êtres les plus vulnérables. Mais il va encore plus loin : il s'identifie à cet enfant et se révèle lui-même vulnérable, comme il le fera de manière ultime sur la croix.

Oui, Jésus accepte d'être vulnérable parce qu'il a partagé notre condition humaine. Et l'humain, par nature, est vulnérable. Le véritable drame survient lorsque cette vulnérabilité est refoulée, en particulier chez ceux qui exercent une position d'autorité dans l'Église. Ce refoulement laisse place à un sentiment de toute-puissance, qui, chez certains, peut conduire à une déferlante de pulsions et de besoins narcissiques, au plus grand mépris des victimes. Pour plusieurs d'entre vous, il n'est pas nécessaire de l'expliquer.

Ce sentiment de toute-puissance se manifeste aussi dans l'attitude des dirigeants lorsque, par souci de protéger la réputation de l'institution ou de préserver ses structures, les responsables minimisent ou dissimulent la réalité tragique des abus. Trop souvent, l'Église et ses dirigeants n'ont pas été à la hauteur des drames vécus, et ont parfois même couvert les actes les plus odieux. « Ceci est notre honte et notre humiliation », disait le pape François lors de sa visite dans notre pays.

Wanneer kwetsbaarheid wordt miskend en een gevoel van almacht de overhand krijgt, wordt de deur naar misbruik geopend. Dat is het wat ook in onze Kerk heeft plaatsgevonden. Het leidde tot de meest afschuwelijke vormen van misbruik, gepleegd door geestelijken en andere verantwoordelijken. Dit is onze schaamte en onze vernedering.

Jezus wijst ons vandaag de weg om uit deze vicieuze cirkel van almacht en misbruik te breken: het erkennen van kwetsbaarheid. Bij de ander én bij mezelf. Ik ben niet almachtig, ook ik heb mijn eigen kwetsbaarheid. Door die te erkennen, kan ik me openstellen voor de kwetsbaarheid en het lijden van de ander. Meer nog, door daarnaar te luisteren, ontdek ik mijn eigen kwetsbaarheid en word ik meer mens. En wanneer we onze kwetsbaarheden met elkaar delen, worden we samen sterker.

Want de kwetsbaarheid van Jezus was ook zijn kracht, een kracht die van God komt en die wij genade noemen. Ook Sint-Paulus, in al zijn vurigheid, heeft de ervaring van zijn kwetsbaarheid doorgemaakt. Het antwoord van de Heer aan hem was toen: *“Mijn genade is u genoeg; want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht”* (2 Kor. 12,9).

Reconnaître en l'autre et en moi-même la part de vulnérabilité, dans une écoute respectueuse, nous libère du cercle vicieux de la toute-puissance et de l'abus. Cela nous rend véritablement plus forts. *« Plus forts car vulnérables ! »*, comme le souligne le titre du dernier ouvrage sur les abus dans l'Église de la médecin et théologienne Marie-Jo Thiel.

Cette force, c'est aussi celle que le Christ a trouvée dans sa vulnérabilité la plus extrême, sur la croix. Là où la faiblesse semblait triompher, elle est devenue sa force : la puissance de résurrection à l'œuvre. Pour lui, et pour ceux qui mettent leur foi en lui, la croix du Christ est l'échelle qui conduit au ciel, pour reprendre l'image de l'œuvre qu'Anne-Sophie Cardinal nous offre.

Sœurs et frères, demandons au Seigneur cette grâce : celle de reconnaître en chacun de nous cette part de vulnérabilité et de fragilité. Celle qui nous rend plus humains, plus humbles, plus ouverts aux autres, plus vrais, et finalement, plus lumineux.

Laten we de Heer vragen om Zijn Licht, dat schijnt in de duisternis; Zijn Licht dat onze kwetsbaarheid niet ontkent, maar er doorheen straalt:

“Licht is, als men spreekt, en nooit meer zwijgt over wat geen liefde is geweest.

Licht is, als de kerk spijt heeft van wat ons werd aangedaan en om vergeving vraagt.

Licht is, als er gerechtigheid geschiedt.

Licht is, als christenen de keuzen van Christus gaan maken.”

+ Luc Terlinden,
Aartsbisschop van Mechelen-Brussel
Archevêque de Malines-Bruxelles